

לא¹ אמרו אלא לענין אכילה - They did not say it; only regarding eating

Overview

The view of ר"מ (according to משמיה דבר פדא) is that when the תורה writes that there is מעילה by a שוגג², that is only if he ate the קודש. Our תוספות qualifies this statement.

הא דנקט אכילה לאו דוקא שהוא הדין אם היה שמן זהקדש והדליק בו הנר דמעל -
This, which רבין mentioned אכילה, it is not precise, for the same rule applies if there was oil of הקדש and he kindled a lamp with this oil, that he is also מעל -
שהרי כילה אותם מן העולם³ -

For he destroyed it from the world (just as by אכילה).

תוספות asks:

ואם תאמר אם כן אמאי מועלין בחדתין⁴ -
And if you will say; if so (that there is מעילה only if it was מן העולם), why is there מעילה by the new שקלים?

תוספות answers:

ויש לומר דהתם נמי איירי ששקל כנגדן משקולות⁵ שנהנה מגוף השקלים והוי כמו אכילה⁶ -
And one can say; that there too (in that ברייתא) the מעילה is in a case where he used the שקלים to weigh against them other weights, so he derived benefit from the שקלים themselves and that is considered like eating -
ולא אתא אלא למעוטי⁷ הוצאה:

And when בד פדא said, לא אמרו אלא לענין אכילה, he only intended to exclude spending the מעילה, however any other type of direct benefit from the שקלים is considered מעילה.

Summary

¹ תוס' ד"ה גמר previous תוספות should precede.

² נפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה' וגו', ויקרא ה, טו, where the תורה writes.

³ See 'Thinking it over'.

⁴ The גורם (however we are) מועלים בחדתין ואין מועלים בעתיקים, ר' מאיר אומר מועלין אף בעתיקים, reads, עמוד א' on the ברייתא, whether it is ר"י or ר"מ; all agree that מועלין בחדתין (see מפרשי התלמוד # 376). Apparently the only use for שקלים is to spend them (in a purchase or קידושין, etc.), this is not a כילוי של הנאה (like אכילה or burning oil) why is there מעילה?!

⁵ He needed to weigh an item on a balance scale and he used the שקלים (whose weight is known) to determine the weight of the item.

⁶ We do not require a כילוי של הנאה (like אכילה or הנר), but rather any הנאה derived directly from הקדש (such as using הקדש as a weight) is prohibited.

⁷ When spending or exchanging (money of) הקדש, you are not deriving a benefit directly from the הקדש, rather the הקדש is merely a means, to attain the desired result.

There is הנאה (not only by כילוי של הנאה, but) in any situation where one derives הנאה from הקדש directly (such as using it as a weight) as opposed to merely spending הקדש, where there is no מעילה.

Thinking it over

Will there be מעילה if someone destroys הקדש (like burning oil of הקדש),⁸ but does not derive any benefit from it at all?⁹

⁸ See footnote # 3.

⁹ See נחלת משה.